Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for
authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Lidt mere om »Rissoa parva D. C.» paa Åland

C. G. Joh. Petersen

Published online: 04 Jan 2010.

To cite this article: C. G. Joh. Petersen (1893) Lidt mere om »Rissoa parva D. C.» paa Åland, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 15:2, 121-123, DOI: [10.1080/11035899309442172](https://doi.org/10.1080/11035899309442172)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035899309442172>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is

expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Lidt mere om »*Rissoa parva* D. C.» paa Åland.

Af

C. G. JOH. PETERSEN.

I »Afstryk ur Geol. Fören. Förhandl. 1889, Bd 11, H. 4» omtaler den svenske Geolog G. DE GEER, at han blandt andre post-glaciale Blöddyr paa Åland har fundet 5 Individuer af en *Rissoa*, hvilke han mener foreløbig at maatte henhøre til *Rissoa parva* D. C., som denne Art er opfattet hos SCHWARTZ v. MOHRENSTERN i hans bekjendte »Monografi» fra 1864 og hos JEFFREYS. Han omtaler endvidere nogle ældre Angivelser i Litteraturen om, at *R. parva* skulde være fundet subfossil i den indre Östersö (NILSSON & LYELL). — Om disse ældre *Rissoers* Bestemmelse skal jeg kun bemærke, at MOHRENSTERN ikke synes at have set Individerne selv; Bestemmelserne ere ældre end hans Monografi, og maa staa for det, de ere; — jeg har overhovedet ikke set MOHRENSTERN omtale en eneste *R. parva* fra Östersöen, som han selv har set, hverken levende eller fossil, og det naagtet han har haft Materiale af *Rissoer* netop fra Östersöen. M. siger derimod, at *R. parva* lever i Nordsöen og Middelhavet, særlig hyppig ved Frankrigs Kyster. MEYER u. MÖBIUS omtale den heller ikke i »Fauna der Kielerbucht», og selv har jeg aldrig saa lidt som nogen anden mig bekjendt senere Forfatter truffet den i vore mindre Farvande; derimod kjender jeg typiske omend smaa *R. parva* DA COSTA, saaledes som MOHRENSTERN opfatter Arten, fra de saltholdigste Dele af Kattegat (se »Hauch Togter»).

Det var mig derfor paafaldende, at denne ægte Saltvandsform skulde have levet inde i den indre Östersö sammen med nogle faa Brakvandsdyr, og jeg bad DE GEER om at faa de 5 Individuer at se; han var saa venlig at sende mig dem, og jeg skrev i et Brev til ham, at jeg opfattede dem som små Individuer af en af *Rissoa membranacea*'s mange Varieteter, der i Mængde leve i den vestlige Östersö, og i »Afstryk ur Geol. Fören. Förh. Bd 12, II. 2, 1890, p. 107» omtaler han denne min Bestemmelse som den formentlig rigtige.

Senere har V. MADSEN i »Afstryk ur Geol. Fören. Förh., Bd 14, H. 7, 1892» atter henledet Opmærksomheden paa denne Forekomst af subfossile *Rissoer* i den indre Östersö. Han har paa

samme Localitet, som DE GEER fandt de 5, fundet 7 andre Rissoer. Alle disse 12 Individer har MADSEN under et Ophold i Berlin forevist Professor v. MARTENS, og oplyser at v. MARTENS har sagt, at de maa henføres til *Rissoa parva* D. C. — Om v. MARTENS imidlertid har samme Opfattelse af »*R. parva* D. C.» som MOHRENSTERN eller maaske en ganske anden oplyses ikke; og herpaa er det, det kommer an; thi »*R. parva* D. C.» kan opfattes paa forskjellig Maade; se herom MOHRENSTERN. Indtil nærmere Redegjørelse foreligger, maa derfor MADSENS Oplysning staa for det, den er.

MADSEN har været saa god at vise mig de 7 af ham fundne Rissoer, og jeg har underkastet dem en Undersøgelse. Om dem skal jeg sige, at de ikke kunne henføres til MOHRENSTERNS *R. parva*, hverken Skallens Form, Tykkelse eller Ribbernes¹ Udseende stemmer hos flere Exemplarer endog blot nogenlunde med MOHRENSTERNS Figurer; og MOHRENSTERNS Opfattelse af den typiske *R. parva* stemmer med MÖRCHS og med min, som jeg har opfattet denne Art i »Hauchs Togter».

Jeg er mest tilbøjelig til at henføre de 7 Individer til de smaa Varieteter af *R. membranacea* AD., der forekomme levende i Mængde i den vestlige Östersö og i Sundet; — og nu komme vi til Hovedsagen, nemlig den geologiske Betydning af disse Fund.

Er det ikke langt vigtigere at vide, om de fundne Rissoer stemme overens med dem, der leve i Östersöen den Dag idag, og hvis Udbredning vi kjende, end at faa at vide, hvad de kalde dem i Berlin?

Det vilde ikke være første Gang, en dansk Zoolog havde en anden Opfattelse af, hvad man skal kalde *R. membranacea* AD. end Udlændets, se f. Ex. MÖRCH i »Synopsis molluscorum marinorum danica». — Vid. Med. Nat. Foren. 1871, p. 189; der henfører han nogle af JEFFREYS selv bestemte *R. parva* var. *interrupta* til sin *R. membranacea*, netop til den i Sundet forekommende Varietet. —

För man som MADSEN slutter noget om Saltholdigheden i det Vand, hvori den postglaciale Fauna paa Åland har levet, maa man dog vide, hvor dens Arter findes den Dag idag, — og vare de omtalte Rissoer at identificere med den typiske *R. parva* D. C., MOHRENSTERN, maatte man tro, at Vandet havde været meget salt ved Åland, nemlig noget lignende som i det salteste Kattegat; og saa maatte man andre sig over, at ingen andre udprægede Saltvandsdyr vare repræsenterede i den postglaciale Fauna; men ere Rissoerne, hvad jeg mener, Varieteter af *R. membranacea* AD., nær overensstemmende med Individer fra Sundet, bliver der mere Overensstemmelse i den Ålandske Fauna, og den kan sammenlignes med Faunaen, der nu lever i visse Dele af den sydlige og vestlige Östersö, — således som MADSEN mener og vist med Rette, at den bör; men hvor *Rissoa parva* efter MOHRENSTERN og alle andre aldeles ikke findes.

Til Slutning endnu en Bemærkning: Naar H. Friherre G. DE GEER har gjort mig den Ære at tro paa en af mine Bestemmelser,

¹ Paa nogle Individer mangle disse aldeles.

föler jeg mig dobbelt forpligtet til at forsvare dennes Rigtighed; navnlig kan jeg paa dette Omraade kun vige for Grunde — helst gode Grunde; hvis saadanne fremføres, skal det være mig en Glæde at lade dem ændre min Opfattelse af det paa flere Punkter vanskelige Emne Artsbestemmelsen indenfor Slægten *Rissoa*. —

Resumé: V. MADSEN har i sin Autoritetstro ment at kunne overspringe en af mine Bestemmelser — uden at give Grunde derfor eller endog blot nærmere Oplysninger; — dette er ikke god videnskabelig Methode. — MADSENS 7 Rissoer fra Åland ere ikke *R. parva* D. C. (MOHRENSTERN); men stemme med Rissoer, der leve ved vore Kyster, og som danske Zoologer, bl. a. MÖRCH og jeg, kalde *Rissoa membranacea* AD. Varietates.

Kjöbenhavn 2 Februar 1893.